



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1677/22
24.3.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Весне Матковић, председника већа, Јасне Беловић и Иде Никитовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Трајан Романовић, адвокат из Алибунара, против тужене Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Вршцу П 92/21 од 16.11.2021. године, у седници већа одражној дана 24.3.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Вршцу П 92/21 од 16.11.2021. године у делу изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 2.051.862,00 динара са законском затезном каматом од 20.3.2018.године до исплате.

УКИДА СЕ одлука о трошковима поступка садржана у преосталом делу изреке пресуде Основног суда у Вршцу П 92/21 од 16.11.2021. године и предмет у овом делу, као и ради одлучивања о евентуалном тужбеном захтеву, враћа се првостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу П 92/21 од 16.11.2021. године, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 2.051.862,00 динара са законском затезном каматом од 20.3.2018.године до исплате, као и да тужиоцу исплати парничне трошкове 337.955,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, све у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде, тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући је из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у ожалбеном делу сходно чл.386 ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са изменама и допунама), другостепени суд је оценио да је жалба основана.

У спроведеном поступку, првостепени суд није учинио ниједну од битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1-3,5,7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, ни ону из тачке 12 истог става, на коју се неосновано указује жалбом, јер је побијана пресуда са јасним и непротивуречним разлозима о свим битним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је, као учесник лицитације пољопривредног земљишта у државној својини које се налази у КО ..., са туженом закључио три уговора о закупу пољопривредног земљишта у државној својини и то уговор бр. 320-11-1221/63-2012-14 од 20.2.2013.године, уговор бр. 320-11-1221/64-2012-14 од 28.2.2013.године и уговор бр. 320-11-1221/65-2012-14 од 28.2.2013.године. Наведени уговори су закључени на период од једне године, односно до 31.10.2013.године, када је тужилац био дужан да закупљено земљиште врати у посед туженој по скидању усева. Тужилац је туженој на име закупа пољопривредног земљишта уплатио износе уговорене закупнине. Никада није ступио у посед земљишта које је узео у закуп, имајући у виду да су у поседу били власници којима је земља враћена у поступку реституције. О немогућности коришћења пољопривредног земљишта обавештена је инспекција као и председник Комисије за давање пољопривредног земљишта у закуп, али тужиоцу није било омогућено коришћење предмета закупа. Према исказу тужиоца саслушаног у својству парничне странке, није могао да ступи у посед закупљеног земљишта, с обзиром на то да су поседу били корисници којима је земљиште враћено у поступку враћања земљишта на основу Закона о враћању одузетог земљишта, и да му лица која су била у поседу нису дозволила да уђе у посед закупљених парцела. Тужилац је након закључења уговора ради извођења пољопривредних радова ангажовао сведока ББ, који је на захтев тужиоца два пута покушао да изврши пољопривредне услуге на излицитираном земљишту али у томе није успео. Из исказа сведока ВВ, утврђено је да је тужилац лицитирао наведено пољопривредно државно земљиште у ..., након чега је извео геометре да би му показали парцеле на терену као и да је одмах по изласку геометра на терен обавестио Комисију за давање земљишта у закуп о проблему са уласком у посед парцела. Из исказа сведока ББ, следи да је тужилац закупио пољопривредно земљиште за које је уплатио тражену закупнину. У посед закупљених парцела није могао да уђе и о немогућности уласка у посед предмета закупа обавештени су надлежни. Све закупљене површине су представљале обрадиво земљиште. На околност немогућности улажења у посед закупљеног земљишта саслушани су и сведоци ГГ и ДД који су у својим исказима навели да је њиховим породицама у поступку реституције враћено земљиште које је било предмет уговора о закупу. Из налаза и мишљења судског вештака Владимира Сантрача, утврђено је да је тужилац закупио земљиште у површини од 58.5452 ха и да је планирао да у 2013. години засеје сунцокрет у површини од 42.8530 ха, кукуруз у површини од 10.1858 ха, као и пшеницу у површини

од 5.5064ха. На дан вештачења 20.3.2018.године изгубљена добит у производњи кукуруза, сунцокрета и пшенице за 2013. годину у укупној површини од 58.5452ха, износи 2.051.862,10 динара. Прецизираним тужбеним захтевом од 2.3.2021.године тужилац је тражио накнаду штете у износу од 2.051.862,10 динара, а поставио је и евентуални тужбени захтев који је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу по основу стицања без основа исплати износе на име плаћене закупнине према закљученим уговорима о закупу, а у износима наведеним у поднеску од 2.3.2021.године, са законском затезном каматом од доспелости до исплате.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужена дужна да тужиоцу надокнади проузроковану штету на име изгубљене добити у производњи пољопривредних производа у току 2013. године, а према добитку који се могао основано очекивати према редовном току ставри, чије је остварење спречено од стране туженог, јер тужена није испунила своју обавезу и предала предмет закупа тужиоцу, а сходно одредбама чланова 567 став 1 и 569 став 1 Закона о облигационим односима, с обзиром на то да је исто било узурпирано од стране трећих лица. Висина накнаде штете утврђена је према налазу и мишљењу судског вештака у износу од 2.051,862,10 динара. Првостепени суд је одлучујући о приговору застарелости нашао да потраживање тужиоца није застарело, јер су уговори о закупу пољопривредног земљишта закључени дана 20.2.2013. године, односно 28.2.2013.године и да је тужилац као купац у поседу закупљеног земљишта требало да буде до 31.10.2013.године. Како је тужба у овој правној ствари поднета 28.10.2016.године по оцени првостепеног суда није истекао рок од три године колико је потребно за застарелост потраживања сходно одредби члана 376 ЗОО. Првостепени суд није одлучивао о евентуалном тужбеном захтеву, имајући у виду да је усвојио основни тужбени захтев за накнаду штете.

Међутим, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право када усвојио тужбени захтев, налазећи да потраживање тужиоца није застарело. На правилну примену материјалног права, другостепени суд пази по службеној дужности, а на исто се основано указује и изјављеном жалбом.

Одредбом члана 189 став 1 и 3 Закона о облигационим односима, прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи и да при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Одредбом члана 361 став 1 ЗОО, прописано је да застарелост почиње тећи првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано.

Одредбом члана 376 став 1 ЗОО, прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за 3 године од када је оштећеник сазнао за штету и за лице које је штету учинило.

Тужилац тражи измаклу корист, која се огледа у томе што на закупљеним парцелама, јер му их тужени није предао у државину, није био у могућности да засеје

кукуруз, сунцокрет и пшеницу, и да скидањем усева оствари приход (по одбитку трошкова производње) утврђен вештачењем. Уговори о закупу пољопривредног земљишта закључени су дана 20.2.2013.односно 28.2.2013.године, а из исказа тужиоца и саслушаних сведока произлази да је тужилац одмах након закључења уговора покушао да уђе у посед закупљеног земљишта али да у томе није успео, након чега је одмах обавестио и надлежне органе о немогућности уласка у предмет закупа. Имајући у виду општепознату чињеницу да културе које је тужилац намеравао да посеје - кукуруз, сунцокрет и пшеница се сеју у пролеће, најчешће у априлу месецу, то како тужилац није могао да изврши сетву (па самим тим ни да очекује приход од засејаних култура по скидању усева) то је најкасније истеком, а по тужиоца посматрано најповољније, маја месеца 2013.године имао сазнање за штету и лице које је ту штету причинило, што значи да је застарелост почела да тече најкасније истеком маја месеца 2013.године, односно од 1.6.2013.године. С обзиром на време подношења тужбе у овој правној ствари дана 28.10.2016.године, потраживање накнаде штете је застарело, јер је протекао трогодишњи рок у коме је тужилац могао да потражује накнаду, а то је до 1.6.2016.године. Одређен рок трајања уговора до 31.10.2013.године не утиче на рок застарелости, јер то није тренутак када је тужилац сазнао за штету већ је то моменат престанка уговора са одређеним роком трајања.

Из наведених разлога, одлучено је као у ставу првом изреке, применом члана 394 тачка 4 ЗПП.

Имајући у виду да првостепени суд није одлучивао о евентуалном тужбеном захтеву, а да је овом пресудом преиначена одлука првостепеног суда и да је захтев тужиоца за накнаду штете одбијен као неоснован, то се предмет враћа првостепеном суду на одлуку о евентуалном тужбеном захтеву о ком до сада није одлучивано. Такође, након што одлучи о евентуалном тужбеном захтеву правостепени суд ће одлучити и о трошковима поступка, јер одлука о трошковима поступка зависи од коначног исхода спора.

Са изнетих разлога одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа-судија
Весна Матковић с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић